

سرشناسه	: اسرار، مصطفی، ۱۳۲۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: دانستیهای قرآن/مؤلف مصطفی اسرار.
مبتخصاب نشر	: تهران: راه کمال، ۱۳۸۵.
مبتخصاب ظاهری	: ۲۵۶ ص.: جدول.
شابک	: ۳۰۰۰ ریال : 964-2542-40-4
یادداشت	: فیما
یادداشت	: این کتاب در سالهای مختلف توسط ناشران مختلف منتشر شده است
یادداشت	: کتابخانه ص ۲۰۵ - ۲۱۰
موضوع	: قرآن -- تحقیق.
موضوع	: قرآن -- اصطلاحها و تعبیرها.
رده بندی کدک	: ۱۳۸۵ ۱۲۵۲ الف/۴/۴ BP۶۵
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۵-۲۶۵۹۸ م

نام کتاب: دانستیهای قرآن

نویسنده: مصطفی اسرار

انتشارات: راه کمال

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۶

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

شابک: ۴-۴۰-۲۵۴۲-۹۶۴

چاپ و صحافی: دانش

نمایندگی پخش: مقداد

تلفن تماس: ۰۶۶۹۷۷۳۸۷-۶۶۹۷۷۱۵۰۵۷۷۱۳۰۹۱ مولایپور

تقديم
به آخرین قرآن مجسم
حضرت بقية الله الاعظم
امام زمان (عج)

فصل اول

- ۱۱ تاریخ بعثت پیامبر
۱۱ مراحل نزول قرآن
۱۱ معنی لغوی وحی
۱۲ اقسام نزول وحی
۱۲ کیفیت نزول وحی از زبان پیامبر (ص)
۱۲ گردآوری و نگارش قرآن در زمان پیامبر (ص)
۱۳ گردآوران قرآن
۱۴ اولین گردآورنده قرآن
۱۵ جمع‌آوری قرآن در زمان خلفا
۱۶ حفظ قرآن و حافظان
۱۷ نوشت‌افزاری که معمولاً در ابتدا، آیات را بر آن می‌نوشته‌اند
۱۸ رسم‌الخط قرآن
۱۹ علامت‌گذاری حروف قرآن
۱۹ نقطه‌گذاری حروف قرآن
۲۰ سوره‌های مکی و مدنی
۲۰ خصوصیات آیات و سوره‌های مکی
۲۱ خصوصیات آیات و سوره‌های مدنی
۲۲ فایده دانستن مکی و مدنی بودن آیات
۲۲ معنی لغوی قرآن
۲۲ معنی لغوی آیه
۲۳ معنی لغوی سوره
۲۴ نامهای قرآن
۲۴ اسامی سوره‌های مکی به ترتیب نزول
۲۶ اسامی سوره‌های مدنی به ترتیب نزول
۲۶ اولین و آخرین سوره قرآن
۲۷ اولین و آخرین آیه قرآن
۲۷ اولین کلمه قرآن که نازل شده است

۲۷	اولین و آخرین حرف قرآن
۲۷	کلمه وسط قرآن
۲۷	طولانی ترین و کوتاهترین سوره قرآن
۲۷	طولانی ترین و کوتاهترین آیات قرآن
۲۸	سوره هایی که پراکنده و سوره هایی که جمعاً نازل شد
۲۸	سوره هایی که بیش از یک نام دارند
۳۱	اسامی مختلف سُور قرآن
۳۴	تعداد کلی سوره ها و آیات و حرکات قرآن
۳۴	تعداد کلی آیات، کلمات و حروف قرآن
۳۵	فواتح سوره های قرآن
۳۸	اقسام آیات قرآن
۳۹	بعضی علوم قرآنی
۴۰	قراء سبعه
۴۳	موضوعات قرآن

فصل دوم

۴۵	محتوای سوره های قرآن
----	----------------------

فصل سوم

۷۱	دلایل عدم تحریف قرآن
۷۳	قرآن تحدی (طلب معارضه) می کند
۷۴	اعجاز قرآن
۷۶	نظر علامه طباطبایی در مورد اعجاز قرآن
۷۷	حروف مقطعه قرآن
۷۷	تفسیر حروف مقطعه با مفزهای الکترونیکی
۸۳	قرآن و علوم روز
۸۶	اعجاز عددی قرآن

فصل چهارم

۹۵	قرآن در نگاه معصومین (ع)
۹۸	قرآن از نگاه دانشمندان
۹۹	چاپ قرآن به وسیله غیر مسلمین
۱۰۰	چاپ قرآن به وسیله مسلمانان
۱۰۱	تعداد ترجمه های قرآن به زبانهای مختلف دنیا

دعاهای قرآن

۱۰۲

اسماء حسنی در قرآن

۱۰۳

فصل پنجم

۱۱۱

زبانهایی که گفته‌اند از آنها لغاتی وارد قرآن شده است

۱۱۱

لغات غیرعربی (بیگانه) در قرآن

۱۱۲

بعضی کلمات فارسی در قرآن

۱۱۲

مناطق جغرافیایی در قرآن

۱۱۶

بعضی اشخاص که قرآن کریم به آنها اشاره کرده و نام نبرده است

۱۱۷

شهرها و اماکن و کوههایی که نامشان در قرآن آمده است

۱۱۸

کنیه‌ها و القاب در قرآن

۱۱۸

نام گیاهانی که در قرآن آمده است

۱۲۰

حیواناتی که نامشان در قرآن آمده است

۱۲۱

پوشیدنی‌ها در قرآن

۱۲۲

نام کالاها در قرآن

۱۲۳

اعداد و شماره‌هایی که در قرآن آمده است

۱۲۴

اعضای بدن انسان که در قرآن آمده است

۱۲۵

آنچه در مور گاه‌شماری و نجوم در قرآن آمده است

۱۲۶

رنگهایی که در قرآن آمده است

۱۲۷

نامها و صفات پیامبر (ص) در قرآن

۱۲۸

جنگهای زمان پیامبر اسلام که در قرآن آمده یا اشاره شده است

۱۲۹

بعضی از اسامی و صفات روز قیامت در قرآن

۱۳۰

بعضی از نامهای بهشت که در قرآن آمده است

۱۳۰

بعضی نامهای دوزخ که در قرآن آمده است

۱۳۰

فروشنگانی که نامشان در قرآن آمده است

۱۳۱

نام زنانی که در قرآن آمده است

۱۳۱

کافرانی که نامشان در قرآن آمده است

۱۳۱

قبایلی که نامشان در قرآن آمده است

۱۳۱

مقیاس‌ها در قرآن

۱۳۱

بت‌هایی که نامشان در قرآن آمده است

فصل ششم

اعلام قرآن

۱۳۵

فصل هفتم

۱۵۹	آیاتی که تمام حروف الفبا در آنها آمده است
۱۶۰	دو قاعده برای کشف معارف قرآن
۱۶۱	قرآن منبع اصلی و اساسی دین
۱۶۲	فرق معنی تلاوت و قرائت
۱۶۲	آداب تلاوت قرآن از زبان قرآن
۱۶۳	آداب تلاوت قرآن در کلام معصومین (ع)
۱۶۵	نشانه‌های تجویدی
۱۶۶	علائم وقف در قرآن
۱۶۷	نشانه‌های تجویدی نزد متأخرین
۱۶۷	رکوع چیست
۱۶۸	سجده‌های قرآن
۱۶۸	سجده‌های واجب
۱۶۸	سجده‌های مستحب
۱۶۹	اوامر و نواهی قرآن
۱۶۹	سوگندهای قرآن
۱۷۰	بعضی مسائل مربوط به قرآن از رساله حضرت امام خمینی (ره)
۱۷۲	اوصاف قرآن از زبان قرآن

فصل هشتم

۱۷۵	مأخذ نامگذاری سُور قرآن
-----	-------------------------

فصل نهم

۱۸۷	تفاسیر مهم شیعه
۱۸۸	تفاسیر مهم اهل سنت
۱۸۹	دعای پیش از خواندن قرآن
۱۸۹	دعای ختم قرآن
۱۹۰	فهرست الفبایی سُور قرآن
۱۹۵	جدول اطلاعاتی قرآن (سوره، تعداد آیات، کلمات، حروف)

منابع

کتابنامه

واژه‌نامه

بسم الله الرحمن الرحيم

قرآن کتاب الهی، کلام خدا و بزرگترین اعجاز جاودانه آخرین پیام آور الهی، محمد بن عبدالله (ص) و عصاره و چکیده همه کتب آسمانی است.

قرآن کتابی است که غبار کهنگی و فنا هرگز نمی تواند بر صفحات نورانی آن بنشیند، و گذشت زمان نه تنها آن را فرسوده نمی کند، بلکه روز به روز علوم و معارف پوشیده آن را هویداتر می گرداند.

هیچ آئین و مکتبی توان مقابله با حقایق استوار و ابدی قرآن را ندارد. دستوراتش جامع و تاقیام رستاخیز قابل اجراست.

قرآن یگانه کتابی است که می تواند خواسته های جوامع بشری را در همه ابعاد عبادی، سیاسی، اقتصادی، قضایی، تربیتی، علمی، اخلاقی و فرهنگی و هنری به بهترین شکل برآورده سازد، و انسان را به سوی عالی ترین مراتب رشد و کمال انسانی رهنمون شود.

قرآن دژ مستحکم امت اسلامی است. از این رو دشمنان اسلام در طول تاریخ همواره کوشیده اند، با انواع دسیسه های پنهان و آشکار، امت اسلامی را از تعالیم حیات بخش قرآن دور نگه داشته و این کتاب انسان ساز را مهجور و از متن جامعه اسلامی، خارج و یا منزوی نمایند. ولی علیرغم تلاش مستمر آنان، این کتاب مقدس و این ودیعه بزرگ الهی همواره سرمنشاء تمامی تحولات و حرکتها و قیامها بوده و درخشش آیات روشن آن، چشم خفاشان زمان را کور کرده است. انقلاب اسلامی ما جوشیده و برگرفته از تعالیم مقدس قرآن است، که توسط بزرگ پرچمدار حرکت قرآنی در عصر حاضر، حضرت امام خمینی (قدس سره) در پهنه سرزمین

ایران تحقیق یافته و می‌رود تا پیامهای انسان‌ساز و رهایی‌بخش قرآن را به گوش تمامی جهانیان برساند.

شایسته است، امت اسلامی، مخصوصاً نسل جوان، این آینده‌سازان و سنگرداران فرهنگ قرآنی، هرچه بیشتر با این کتاب مقدس انس گرفته و اطلاعات و دانستیهای خود را نسبت به آن وسعت بخشند، و زمینه‌های درخشش و تابش پرتو نورانی آیات آن را بر قلوب خود فراهم آورند.

کتابی که پیش رو دارید، گامی است در جهت آشنایی با قرآن، که توسط برادر ارجمند جناب آقای مصطفی اسرار تهیه شده است و از نظر استاد محترم آقای محمد خواجه‌وی و آقای محمدرضا پورمعین کارشناس مسئول و کارشناسان گرامی واحد قرآن اداره کل فرهنگی هنری معاونت پرورشی گذشته است. مطالعه آن را به عموم قاریان، معلمین قرآن، نوجوانان و جوانان و علاقه‌مندان قرآن توصیه می‌نماید.

خداوند همه ما را از پیروان شایسته قرآن قرار دهد.

مؤسسه فرهنگی و هنری فلق

مجید محسنی

به نام خدا

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا. «سوره بنی اسرائیل آیه ۱۹»

قرآن مردم را به استوارترین راه، رهبری و راهنمایی می‌کند. کتابی است ارجمند که باطل و گمراهی در آن راه ندارد و از جانب خداوند عزیز، بر پیامبر گرامی اسلام (ص) نازل شده است.

پیامبر اسلام به قرآن اهمیت بسیار می‌دادند و در تعلیم و به کار بستن دستورات آن سعی وافری داشتند. مشتاق بودند که این کلام نورانی در دلهای انسانها بنشیند، و خانه دل را از اغیار دور نماید و تجلیگاه جلوه‌های الهی گرداند.

ایشان می‌فرمودند: «قلبی که ظرف قرآن باشد، از عذاب خدا به دور است.» همچنین «چون فتنه‌ها همچون پاره‌های شب سیاه و تار شما را در میان گرفت به قرآن روی آورید.»

با اینکه قرآن را خود به دیگران تعلیم می‌کردند، باز دوست داشتند آیات قرآن را از دیگران بشنوند. «ابن مسعود» و به نقلی «عبیده» می‌گوید: آن حضرت روزی به من گفت: «بر من قرآن بخوان. گفتم برای تو با آنکه قرآن بر تو نازل شده؟ فرمود: دوست دارم از دیگری بشنوم.»

سوره نساء را آغاز کردم و همین که به آیه: «فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَاكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا» رسیدم سربلند کردم، دیدم

اشک از چشمان پیامبر جاری است.

پیامبر (ص) کسانی را که در قرائت و حفظ قرآن از دیگران جلوتر بودند، بسیار گرامی می داشت. روزی جمعی را به سفری فرستاد. از آنها پرسید: «چقدر قرآن می دانید؟»

یکی که از همه جوانتر بود گفت: «من فلان و فلان و سوره بقره را می دانم».

فرمودند: «بروید. امیر شما این جوان است».

گفتند: «او از همه کم سال تر است». فرمود: «او سوره بقره را می داند».

دو چیز را بیشتر سفارش می کردند: «یکی قرآن و دیگری اهل بیت (ع) که معلمان و مفسران و آگاهان به قرآن هستند».

خاضعانه از خداوند بزرگ مسئلت دارم، ما را در جهت تأسی به رسول الله (ص) و ائمه طاهرين (ع) و شناخت و عمل به دستورات مقدس قرآن یاری و هدایت فرماید.

در خاتمه جا دارد، از زحمات مؤسسه فرهنگی و هنری فلق، مخصوصاً برادر گرامی جناب آقای مجید محسنی، که نسبت به چاپ کتاب دانستنیهای قرآن اقدام کردند، کمال تشکر را داشته باشم.

مصطفی اسرار

کارشناس الهیات، فقه و مبانی حقوق اسلامی

تهران ۳۱ فروردین ماه ۱۳۷۲

سخنی با مربیان گرامی

قرآن کتاب هدایت و انسان‌سازی و برنامه زندگی انسان و به‌ویژه یک مسلمان است. شایسته است از سنین کودکی و نوجوانی، زمینه‌های آشنایی و بهره‌وری از آن را برای تمامی انسانهای جامعه فراهم آوریم. دانش‌آموزان باید علاوه بر یادگیری قرائت قرآن که در دروس تعلیمات دینی و قرآن می‌آموزند، به صورتهای گوناگون با کتاب خدا آشنا و مأنوس گردند. برای این منظور لازم است، زمینه‌هایی فراهم آوریم که همراه با درک عظمت این کتاب الهی، بیاموزند که این کتاب باید به عنوان یک معلم و راهنمای صدیق و همیشگی در زندگیشان حضور داشته باشد.

کتاب دانستیهای قرآن در واقع برای رسیدن به هدف فوق یعنی شناساندن قرآن به نوجوانان و جوانان تهیه شده است. به‌طور کلی اهم اطلاعات مقدماتی را که شایسته است، یک مسلمان از کتاب دینی و الهی خود داشته باشد، را در اختیار شما عزیزان قرار می‌دهد.

شما می‌توانید کتاب حاضر را در مواردی چون:

- محتوای فعالیتهای فرهنگی و هنری مربوط به قرآن.
 - استفاده در کلاس تعلیمات دینی و قرآن.
 - به عنوان محتوای مسابقات علوم و معارف قرآنی.
 - به عنوان محتوای سؤالات قرآنی در مناسبتهای گوناگون.
- مورد استفاده قرار دهید.